

انطباق آموزش های مدرسه ای با نیازهای جامعه

ایوب باقری^۱، محمد مهدی حسینی^۲، جواد طالب پور^۳

^۱ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران

^۲ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، ایران

^۳ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، ایران

چکیده

مسئله انطباق آموزش های مدرسه موضوعی است که در رابطه با آن پژوهش های زیادی نگارش می شود. همچنین در رابطه با مسئله نیازهای جامعه و بررسی روابط و تاثیرات آنها بر روی هم نیز جای بسی تامل است. پژوهش گران در رشته روانشناسی همواره بررسی های علمی و پژوهشی خود را در این رابطه در معرض مخاطبین این رشته قرار داده اند. در مقاله حاضر نیز تلاش شده است که این موضوع بیشتر و دقیق تر بسط داده شود، روش پژوهش به صورت کتابخانه ای و فیش برداری و استفاده از منابع نظری و تئوری درباره انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه بوده است. داده ها پس از گرد آوری تنظیم و تجزیه و تحلیل داده ها از طریق روش کوواریانس صورت گرفت، یافته های تحقیق نشان می دهد که فاکتور های مورد بحث ارتباط عمیق و غیر قابل اجتنابی با هم دارند و رابطه معنا داری بین داده های پژوهش وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده می توان گفت نظرات پژوهشگران رشته روانشناسی پیرامون مقوله های ارائه شده در این رابطه کاملاً صحیح و مبتنی بر واقعیت است. از این رو پیشنهاد می شود مباحث انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه در مراکز آموزش عالی و تحصیلات تکمیلی مطرح گردد. و نتایج تحقیقات به صورت پروپوزال های نظری ارائه گردد.

واژه های کلیدی: نیازهای جامعه، روانشناسی، پژوهش، انطباق آموزش های مدرسه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

پژوهشگران و محققین برتر در رشته روانشناسی در طول سالیان متوالی سعی بر این داشته اند که مطالعات گسترده ای بر روی انطباق آموزش های مدرسه و زیر مجموعه های پژوهشی آن داشته باشند. به طور قطع به یقین باید گفت که موضوع انطباق آموزش های مدرسه و پرداختن و وجوه مختلف و جنبه های گوناگون تحقیقاتی در این رابطه می تواند راهگشای دقیقی در رابطه با علم آموزان عرصه روانشناسی باشد. (حسینی، ۱۳۹۴).

به جرئت می توان گفت که پرداختن به موضوع انطباق آموزش های مدرسه یکی از اساسی ترین مسائلی است که می توان در روانشناسی به آن پرداخت و همچنین در این رابطه مسئله مهمی که جای بحث دارد مسئله نیازهای جامعه است. پرداختن به این موضوع می تواند راهبرد های آموزشی غیر قابل وصفی را در اختیار پژوهشگران قرار دهد. (رضایی، ۱۳۹۵).

یکی از مهمترین مسائل پیرامون انطباق آموزش های مدرسه مسئله نیازهای جامعه است که می تواند نقش تعیین کننده ای را در رابطه با نتایج پژوهش های پژوهشگران روانشناسی ایفا نماید. پژوهش گران روانشناسی بر این باورند که در رابطه با انطباق آموزش های مدرسه می توان پژوهش های علمی و مسائل پرمغز و پر محتوایی را ارائه نمود که یکی از مهمترین این وجوه قابل پژوهش روانشناسی است. (حسینی، ۱۳۹۴).

همان گونه که واقفیم در رشته روانشناسی فاکتور ها و محور های پژوهشی بیشماری وجود دارد که پرداختن به هر کدام از آن موارد می تواند یک سری از مشکلات اساسی را از نظام آموزشی و پرورشی کشور ما برطرف نموده و مرتفع سازد. چرا که متأسفانه در کشور ما از کمبود منابع مطالعاتی رنج می بریم و خصوصاً در روانشناسی هنوز خیلی مانده است که به نقطه قابل اعتماد و امیدوار کننده ای برسیم. بنا بر این نیاز است که در این رابطه در رشته روانشناسی تحقیقات و پژوهش های قابل قبولی صورت گیرد. (رضایی، ۱۳۹۵).

آمار ها نشان می دهد مسئله انطباق آموزش های مدرسه یکی از اساسی ترین موضوعاتی است که جای بحث دارد و نقش تعیین کننده ای در نظرات اندیشمندان و پژوهشگران رشته روانشناسی دارد. آنچه حائز اهمیت است پرداختن به مسئله انطباق آموزش های مدرسه و همچنین موضوعاتی چون نیازهای جامعه می تواند افق های تازه ای را در عرضه روانشناسی در پیش روی اندیشمندان باز کند. بنا بر این نیاز است که به مسئله انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه به صورت گسترده تری پرداخته شود و این موضوع به مسائل پیش رو و چشم انداز های پژوهشی آتی بسط داده شود. (کرم پور، ۱۳۹۵). پژوهش به عنوان زیرمجموعه ای از نهاد علم، زیربنای توسعه در عصر اطلاعات است و اساساً هر جامعه ای برای برنامه ریزی در سطح خرد و کلان و گذار موفقیت آمیز ناگزیر از ساماندهی و مدیریت کارآمد و اثربخش امور پژوهشی است. موفقیت روزافزون علم در

شناخت جهان هدف دار و قانونمند که با تکیه بر ابتکارات خلاقیت های به ودیعه نهاده شده از سوی خدای متعال در وجود بشر و بهره برداری از قدرت شگرف اندیشه آدمی صورت گرفته، فضای زندگی جدیدی را برای انسان ها به ارمغان آورده است. این فضای جدید و این تمدن نوظهور که خود برخاسته از تعاملات عمیق میان تمدنی و میان فرهنگی است، موجد خواست ها، نیازها، اندیشه ها، مسائل و مشکلاتی است که به نوبه خود توسعه علم و اندیشه را می طلبند. در این مسیر اندیشه های ژرف در قالب پژوهش های بنیادین صورت بحث پذیر به خود می گیرند و دستمایه انجام پژوهش های کاربردی می شوند تا خواست ها و نیازها را پاسخ گویند و راه حل های بهتر و بیشتری برای مسائل و مشکلات جوامع بشری پیشنهاد کنند و همین جاست که نقش موثر و سهم بسزای بخش تحقیقات در روند تحولات جوامع آشکار می شود. تحولات زندگی بشر در قرن بیستم نشان از گسترش روزافزون اهمیت علم و تحقیق داشت، بویژه در نیمه دوم این قرن کشورهای صنعتی و در حال توسعه با آگاهی از نقش پژوهش در خلق فناوری و شتاب دهی برای توسعه، عمده توجه خود را مصروف تقویت و ارتقای بخش تحقیق نموده اند. از این روست که می توان گفت بین پیشرفت بخش تحقیق و شتاب توسعه فراگیر و پایدار در هر کشور ارتباط مستقیم برقرار است. اکنون در ابتدای قرن بیست و یکم قرار داریم و باید خود را برای چالش های فراروی آماده کنیم. کشور ما در آستانه این قرن با مشکلات اقتصادی مواجه است. تورم، بیکاری، ترکیب جمعیتی جوان، وابستگی به درآمد نفت و نوسان در تصمیم گیری ها و سیاستگذاری های مدیریتی تنها موارد اولیه فهرست این مشکلات عظیم اند. تجربه نشان داده است که یافتن راه حل های پایدار برای مشکلات عظیم اقتصادی مستلزم تعریف و ارائه الگو و مدل توسعه ملی سازگار با فرهنگ، تاریخ و خصوصیات نهادی در هويت هر ملت است. این مهم بدون انجام پژوهش های گسترده و مبتنی بر اصول علمی دست نیافتنی است. نقش پژوهش در توسعه همه جانبه پایدار چنان برجسته و انکار ناپذیر است که می توان آن را بدون تردید نیروی محرک توسعه در همه حوزه ها اعم از فرهنگ، اقتصاد، سیاست و جامعه دانست اما علی رغم اعتراف و اذعان نسبت به اهمیت مقوله پژوهش این حوزه با دشواری های ساختاری و عملکردی فراوانی مواجه است. در رابطه با موضوع حاضر نیز که بحث پیرامون مسئله انطباق آموزش های مدرسه است جامعه پژوهشی از این امر مستثنی نیست و باید به طور قابل قبولی مسئله نیازهای جامعه و مسائل مرتبط با انطباق آموزش های مدرسه را در رشته روانشناسی بسط و گسترش داد. (حسینی، ۱۳۹۴)

یکی از عوامل اساسی پیشرفت در کشورهای توسعه یافته توجه خاص به امر پژوهش است. به عقیده ما در کشورهای جهان سوم، کشورهای اسلامی و از جمله ایران هنوز تحقیق جایگاه حقیقی خود را نیافته است. این ناکامی هم از جهت کمی و هم از نظر کیفی قابل تامل است. عدم توجیه ضرورت پژوهش، عدم ترسیم پایه های نظری و روش شناسی آن، فراهم نبودن امکان ها و ابزار لازم و در مواردی جانبدارانه بودن کارکرد سازمان های تحقیقاتی می تواند از عوامل ناکامی پژوهش در ایران باشد. پژوهش و تحقیق علمی از یک سو خصوصیات منحصر به فردی دارد و از سوی دیگر می تواند آثار و نتایج علمی ویژه ای در بر

داشته باشد، زیرا پژوهش در واقع سلسله تلاش های قاعده مند، هدف دار و علمی است که می تواند به عقلانی کردن و در نتیجه کارآمد ساختن عناصر مختلف علم و معرفت بینجامد، هم چنین بازده حاصل از تکامل آن می تواند در پیشبرد امور اجرایی و توسعه زمینه های مختلف (سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی) به کار گرفته شود. اصولاً تحقیق به دلیل بافت مستدلی که دارد می تواند به ارائه تبیینی شفاف از یک موضوع یا توضیحی دقیق و گاهی توصیفی منظم از کارکرد سازمان ها و نظام های مختلف بینجامد. گذشته از این در تحقیق و پژوهش معمولاً نقاط ضعف و قوت موضوع ها بررسی شده یا کارکرد سازمان مورد ارزیابی قرار می گیرد و بر مبنای آن پژوهش یا اکتشاف می توان برای کارایی بیشتر به نوعی برنامه ریزی مبادرت ورزید. با توجه به آنچه گفته شد و با توجه به نقطه نظرات پیرامون انطباق آموزش های مدرسه بسط این موضوع در رشته روانشناسی غیر قابل اجتناب است.

ادبیات و پیشینه تحقیق

آنچه حائز اهمیت است این است که انطباق آموزش های مدرسه و موضوعات مربوط به آن تاثیر قابل ملاحظه ای در مسائل پژوهشی در رشته روانشناسی دارد. مسائلی که در این رابطه مورد بحث است شامل موارد زیادی می باشد که هر یک رابطه مستقیم و معنا داری با قضیه مذکور دارند. در این میان می توان به مقوله نیازهای جامعه اشاره نمود. در واقع مقوله نیازهای جامعه از دیدگاه پژوهشگران مسئله ای غیر قابل اجتناب پیرامون انطباق آموزش های مدرسه می باشد. باید گفت مسئله نیازهای جامعه این موضوع را ثابت می کند که می توان در رشته روانشناسی افق های تازه ای را بر روی محققین باز کرد. (رضایی، ۱۳۹۵)

اگرچه عمده تحقیقات انجام یافته ی مرتبط، به چگونگی رابطه در این مقوله پرداخته اند، اما مطالعات محدودی به بررسی متغیرهای همبسته با آن اختصاص یافته اند که اساس ارائه ی یک رویکرد پیشگیرانه و مداخله ای مؤثر است، به ویژه آنکه شکل پژوهشگری در رابطه با انطباق آموزش های مدرسه و ماهیت آن در سال های اخیر تغییر یافته است. اکثر محققان توافق دارند که مبحث انطباق آموزش های مدرسه و رابطه آن با نیازهای جامعه از مهمترین مسائل مورد انتظار در جامعه پژوهشی است. (کرم پور، ۱۳۹۵)

اثر بخشی رابطه های غیر قابل اجتناب انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه توسط طیف وسیعی از پژوهش های علمی و آموزشی گزارش شده است که از جمله آن ها به این موارد می توان اشاره کرد: بررسی رابطه انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه (تکلوی، ۱۳۹۳؛ زارع و احمدی، ۱۳۹۶)، اهمیت نگرش پیرامون انطباق آموزش های مدرسه (بهرامی، ۱۳۹۴؛ برزگری و زمینی، ۱۳۹۵)، انطباق آموزش های مدرسه و مسائل مرتبط (بابایی، یزدی و حسینیان، ۱۳۹۳)، مسئله انطباق آموزش

های مدرسه در روانشناسی (جلالی، کار احمدی، مولوی و آقایی، ۱۳۹۶)، تحلیل نیازهای جامعه و رابطه با انطباق آموزش های مدرسه (جعفری خلعتبری، تودار و ابوالفتحی، ۱۳۹۵)، تحلیل مسئله انطباق آموزش های مدرسه (رشیدی ظفر، جان بزرگی و شفاقی، ۱۳۹۶) و تحلیل نیازهای جامعه در رشته روانشناسی (مهرداد، ۱۳۹۴).

یکی از بهترین روش های پژوهش پیرامون انطباق آموزش های مدرسه، استفاده از نظرات پژوهشگران موفق است. با توجه به اینکه مسائل مربوط به انطباق آموزش های مدرسه ابعاد و جنبه های مختلفی را در بر می گیرد، لذا ارائه ی اطلاعات جامع از فاکتورهای تحقیقاتی مربوط به آن دشوار است. (امیر، حسن آبادی، اصغری نکاح و طیبی، ۱۳۹۵).

از نظر مهرداد (۱۳۹۴)، پژوهش پیرامون انطباق آموزش های مدرسه خودگزینشی^۱ و خود هدایتی^۲ است، که دارای ساختار و قاعده می باشد؛ قاعده ای که حاصل تراوش ذهن اندیشمندان است، ماهیتی متفاوت و پیامدهای آموزشی سودمندی دارد (خوشبخت، ۱۳۹۵).

تاکنون در جامعه ما درباره ی مسئله انطباق آموزش های مدرسه در موسسات آموزش عالی و تأثیر آن بر نیازهای جامعه و عملکرد آن ها بررسی چندانی صورت نگرفته است فقدان ابزار مناسب برای ارزیابی پژوهش های صورت گرفته و استفاده از آن در فعالیت های آموزشی، کنفرانس ها و فراخوان های علمی و آموزشی به شدت به چشم می خورد، بسیاری از تحقیقاتی که در موسسات آموزش عالی صورت گرفته است بیشتر در مورد نیازهای جامعه و به صورت تئوری متمرکز است. اگر هر یک از راهبردهای اجرائی شده به طور کامل انجام نشود، شاید دیگر زمان آن رسیده باشد که به دنبال شناخت راهکارها و هم چنین احتمالات جدیدتری برای مشخص کردن مسائل پژوهشی مربوط باشیم. با وجود اینکه مطالعات کمی و کیفی متعددی در مورد انطباق آموزش های مدرسه وجود دارد اما بیشتر پژوهش ها در این زمینه کمی بوده است و در آن ها به موضوعات فرآیند نیازهای جامعه که به عنوان یک فاکتور اصلی در انطباق آموزش های مدرسه مطرح می باشد توجه نشده است. با توجه به اثرات پژوهش علمی پیرامون مسائل انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه لازم و ضروری بود تا در جهت روشن شدن چگونگی بررسی این موضوع پژوهش هایی انجام شود. با توجه به عدم پژوهش های کافی در زمینه انطباق آموزش های مدرسه و نیز جدید بودن اجرای این پژوهش در جامعه مورد مطالعه، پژوهش حاضر با هدف مذکور اجرا گردید. (حسینی، ۱۳۹۴)

^۱-Self-selection

^۲-Self-directed

روش تحقیق

روش تحقیق مجموعه ای از قواعد، ابزار و راه های معتبر و نظام یافته برای بررسی واقعیت ها، کشف مجهولات و دستیابی به راه حل مشکلات است. اینک کددام روش برای یک مطالعه خاص بهترین روش است بستگی به شیوه تعریف مساله و تدوین فرضیه ها دارد. هدف از این منظر، ارائه توضیحاتی در خصوص روش تحقیق مورد استفاده در مطالعه حاضر می باشد و در خصوص ابزار و شیوه جمع آوری اطلاعات و روش های تجزیه و تحلیل فرضیه های تحقیق، بحث می گردد، هدف از انتخاب روش تحقیق آن است که محقق مشخص نماید چه شیوه و روشی را اتخاذ نماید تا او را هرچه سریع تر، دقیق تر، آسان تر و ارزان تر در دستیابی به پاسخ های احتمالی کمک نماید.

پژوهش حاضر مطالعه ای توصیفی - همبستگی باشد چرا که روابط موجود بین متغیرها را نشان می دهد این پژوهش از منظر نحوه جمع آوری اطلاعات از نوع میدانی با ماهیت پیمایشی (زمینه یابی) است و از نظر هدف کاربردی می باشد. میدانی است به این جهت که با تنظیم پرسشنامه و مصاحبه از جامعه آماری اطلاعات کسب می شود و از آن جهت کاربردی است که در کلیه مراکز با استناد به نتایج تحقیق و تاکید بر عوامل اثر گذار، مورد استفاده قرار می گیرد و راه کارهای مناسب ارائه می دهد. توصیفی است به این دلیل که متغیرها دستکاری نشده و صرفاً به توصیف و تشریح آنچه وجود دارد پرداخته می شود. پیمایش و یا زمینه یابی یکی از انواع تحقیق توصیفی است و این مطالعه نوعی پژوهش زمینه یابی است چون جامعه را با انتخاب و مطالعه نمونه ای منتخب از آن جامعه برای کشف میزان و چگونگی توزیع و روابط متغیرها مورد بررسی قرار می دهد. در مطالعه حاضر، برای گرد آوری اطلاعات از روش های کتابخانه ای و میدانی در کنار هم استفاده شده است:

الف - جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای: شامل مطالعه و فیش برداری از کتب و مقالات مرتبط و بررسی گزارش ها، مستندات، روش های اجرایی و مدارک.

ب- روش میدانی: این روش شامل به کارگیری پرسشنامه ای با سوالات بسته بوده است. لذا پرسشنامه ای طراحی گردید و از اعضای حجم نمونه درخواست شد تا به سوالات پاسخ دهند. پس از اجرای پرسشنامه ها، داده های خام پژوهش، از پرسشنامه ها استخراج و در جدول اطلاعات کلی تنظیم گردید، سپس کلیه اطلاعات از طریق نسخه ۲۰ نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

جامعه آماری

جامعه آماری عبارت است از همه ی اعضای واقعی و یا فرضی که علاقه مند هستیم یافته های پژوهش را به آن ها تعمیم دهیم . جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه اساتید و دانشجویان رشته روانشناسی در شهرستان می باشد.

روش نمونه گیری و تعیین حجم نمونه

در پژوهش های میدانی؛ برای بهینه سازی مصرف زمان و هزینه یکی از شیوه های نمونه گیری به کار گرفته می شود.. شیوه نمونه گیری مورد استفاده در پژوهش روش نمونه گیری تصادفی ساده بوده است.

به عبارتی در هر گروه از معلمان در مقطع متوسطه متناسب با فراوانی اختصاص یافته به آن رده ، به انتخاب نمونه به شیوه تصادفی ساده پرداخته شده است.

نحوه محاسبه حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه مورد نیاز را تعیین می نماید .

$$n = \frac{Z^2 \times p \times q \times N}{d^2 \times (N - 1) + Z^2 \times p \times q} = \frac{1.96^2 \times 0.5 \times 0.5 \times 223}{0.05^2 \times 222 + 1.96^2 \times 0.5 \times 0.5} = 141.32 \cong 142$$

P = مقدار نسبت صفت موجود در جامعه است. اگر در اختیار نباشد می توان آن را 0.5 در نظر گرفت. در این حالت مقدار واریانس به حداکثر مقدار خود می رسد .

q = درصد افرادی که فاقد آن صفت در جامعه هستند ($q = 1-p$) .

d = مقدار اشتباه مجاز که برابر 0.05 می باشد .

روانشناسی = مقدار آماره نرمال استاندارد و برابر 1.96 می باشد.

N = حجم جامعه که برابر 223 نفر می باشد.

بر این اساس تعداد حجم نمونه آماری مورد نیاز در این تحقیق 142 نفر می باشد که برای اطمینان از برگشت پرسشنامه های قابل استفاده حدود 150 پرسشنامه توزیع نمودیم که از این بین حدود 147 پرسشنامه برگشت داده شد .

روش تجزیه و تحلیل داده ها

روش های آماری به عنوان وسیله ای برای تحلیل و تفسیر داده ها در همه علوم یکی از مبانی اساسی را تشکیل می دهند. این روش ها و فنون در واقع پایه دستوری برای استنباط و استقرار قابل تکرار و تأیید در پژوهش های علمی به شمار می رود. استفاده از روش های آماری به دو شیوه توصیفی و استنباطی انجام می گیرد. در روش آمار توصیفی پژوهشگر ابتدا داده های جمع آوری شده را با تهیه و تنظیم جدول توزیع فراوانی خلاصه می کند و سپس به کمک نمودار آنها را نمایش می دهد. کاربرد پرسشنامه با این فرض همراه است که اطلاعات جمع آوری شده از طریق پرسشنامه به صورت کمی و کیفی قابل سنجش و اندازه گیری است و پرسشنامه هایی که حاوی چند گزینه هستند را می توان بلافاصله بعد از جمع آوری داده بطور کمی محاسبه نمود. این پژوهش شامل دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی است که در خصوص همه سؤالات پرسشنامه، علاوه بر استخراج فراوانی و درصد پاسخها و تهیه جداول فراوانی و درصد، از آمار استنباطی و تحلیل ضرایب همبستگی نیز برای بررسی فرضیات تحقیق استفاده شده است. در روش آمار استنباطی جهت تحلیل و تفسیر و تعمیم نتایج حاصله، محاسباتی صورت گرفته است در این پژوهش از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ جهت انجام تحلیل های آماری بهره گرفته می شود. بنا بر این در تحقیق حاضر به اهمیت مقوله انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه در رشته روانشناسی و رابطه معنا دار آنها دست یافتیم.

بحث و نتیجه گیری

اصولاً هر نوع پیشرفت و توسعه، ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد. همراهی حجم وسیع پژوهش با توسعه یافتگی کشورهای پیشرفته گویای این واقعیت است. یکی از اندیشمندان تصریح می کند که حدود ۹۸ درصد تحقیق ها و هزینه های مربوط به پیشرفت علمی در جهان مربوط به این کشورهاست. این کشورها به دلیل برخورداری از تحقیق های گسترده معمولاً از شیوه های برتر و نیروهای کار ماهر استفاده می کنند و در استفاده از منابع خود کاملاً صرفه جویی می کنند. تحقیق های مداوم و گسترده در این کشورها باعث شده که آن ها همواره چندین دهه جلوتر از بسیاری کشورها حرکت کنند. پیوند دیگر تحقیق و پژوهش با رشد و توسعه مربوط به ماهیت بلند مدت و راهبردی آن است. پژوهش به دلیل طبیعت علمی و کاربردی وسیع خود جنبه کلیدی دارد و در نتیجه بخصوص به دلیل ارتباط آن با رشد و توسعه، نیاز به عزمی ملی، اراده ای جدی و برنامه ریزی ای فوری دارد. این امر در رابطه با تحقیقات و پژوهش ها و همچنین پیرامون مسئله انطباق آموزش های مدرسه از چند جنبه حائز توجه است.

اول: سرمایه گذاری در نیروی کار پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه است، به این صورت که برای کسب بهره وری بیشتر از نیروی کار باید آن را کارآمد ساخت.

دوم: کارایی نیاز به آموزش کارآمد و توانمندی در کاربرد شیوه های جدید پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه دارد که بدون پژوهش علمی میسر نیست. از سوی دیگر یک عامل کلیدی دیگر در رشد و توسعه پیشرفت فناوری است که خود پیوندی زنده با تحقیقات علمی دارد. توجه به پدیده تحقیق و توسعه در کشورهای پیشرفته و وجود موسسه های فراوان مرتبط با آن نشانه این امر است.

یکی از نزدیک ترین عناصر پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه، تعلیم و تربیت است. زیرا از یک سو تحقیق و آموزش و پرورش هر دو از عناصر درون زا بوده و از سوی دیگر پدیدآورندگان تحقیق، انسان ها و دانشمندان هر جامعه هستند. حتی جنبه آموزشی و پرورشی تحقیق و تاثیر آن ها را نیز نمی توان به راحتی از یکدیگر جدا کرد. زیرا جنبه پرورش در تحقیق، آن را هدفمند و معنی دار می سازد. یعنی با وجودی که غنای علمی و تخصصی بالا می تواند به کارایی تحقیق بیفزاید اما تمام مسأله این نیست و به قول پروفیسور شوماخر صاحب نظر مشهور تعلیم و تربیت جوهره اصلی آموزش و پرورش در پژوهش عملی، همان تربیت و امور ارزشی است و ماهیت آموزشی مبتنی بر انتقال ارزش است. به تعبیر وی یافته های علمی صرف، در واقع فوت و فن تحقیق هستند ولی فرهنگ تحقیق محسوب نمی شوند. تحقیق و پژوهش علاوه بر جنبه های علمی، القا کننده نوعی روح و معرفت انسانی در هماهنگی ابزارهای فنی و آرمان های بشری نیز هست. اندیشمندان مختلف در مورد علمی بودن و یا علمی نبودن تحقیق های ارزشی دیدگاه های یکسانی ندارند. گروهی نه تنها گزاره های ارزشی را علمی نمی دانند حتی آن ها را بی معنا تلقی می کنند. عده ای دیگر بررسی های اخلاقی را هم در مجموعه مطالعه های علمی قرار می دهند و دسته سوم بین آن ها نوعی تفکیک قائل می شوند. برخی متفکران مشهور مانند مایکل اسکریون استدلال می کند که تمامی دوری های ارزشی را می توان در قالب علمی مطرح ساخت. وی ادعا می کند که اصولاً مطالعه های علمی نیز خود جوهره قضاوتی دارند، زیرا کار روی یک پروژه علمی و تشخیص اعتبار آن نیازمند ارزیابی و دوری در مورد ابزارهای آزمایش گاهی، دوری در مورد نظریه ها و مشاهده ها و حتی بررسی برآوردها و دیگر لوازم آن است و این ها همگی قضاوت ارزشی محسوب می شود. بنابراین به عقیده ما پژوهش علاوه بر جنبه آموزشی، تکنیکی و عقلانی از گرای اخلاقی و ارزشی نیز برخوردار است و جدا کردن این امر از آن، روح و عاطفه حاکم بر تحقیق و اجتماع انسانی مربوط به آن را شکننده می سازد.

نارسایی های اجرایی و علمی در زمینه پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه مسائل فرهنگی

به جرات می توان گفت تحقیق در سطوح گوناگون کشور ما جزئی از فرهنگ نیست. نه در حوزه سیاست و اقتصاد و فرهنگ و جامعه و نه در سطح عامه مردم و خواص و مدیران و سیاستگذاران و تصمیم سازان و تصمیم گیران و مجریان، فرهنگ تحقیق وجود ندارد. این امر البته خود ناشی از دلایل متعددی است که مهم ترین آن ها عدم احساس نیاز به تحقیق و عدم وجود رقابت از بعد کیفیت و هزینه در همه حوزه ها و سطوح است. نکته قابل توجه آن که، علی رغم وجود مشکلات متعدد در زمینه های گوناگون اجتماع، پرسش ها و سوال های تحقیقاتی مورد نیاز کشور هنوز به درستی احصا و تبیین نشده اند و با این حال متأسفانه پژوهش های انجام گرفته و در حال انجام کشور بیشتر با تکیه بر فرم صورت می پذیرد تا تکیه بر محتوا.

مشکلات مالی

از جمله سطح نازل سهم تحقیقات در تولید ناخالص ملی پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه سطح اندک سرمایه گذاری بخش خصوصی در فعالیتهای تحقیقاتی و سطح نازل بهره برداری از ظرفیتهای انسانی، مالی و فیزیکی تحقیقاتی است.

ضعف مدیریت

این مشکل پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه به صورت گسسته بودن رابطه آموزش و تحقیقات و صنعت، حاکمیت قوانین دست و پاگیر اداری و مالی، ناکارایی در مدیریت علمی، عدم تمرکز در سیاست گذاری، تمرکز زدایی در اجرا، عدم توجه به اولویت ها و نیازهای تحقیقاتی، ضعف جامع نگر، ابتلا به روزمرگی، فقدان نگرش آینده نگر، فقدان نظام نظارت و ارزیابی بر روند توسعه تحقیقات در کشور و مسائلی از این دست تجلی می یابد.

ضعف ارتباطات

وجه مشخصه پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله انطباق آموزش های مدرسه نامطلوب بودن ارتباطات میان بخش تحقیقات با اقتصاد، صنعت، سیاست، فرهنگ و جامعه، ضعف ارتباط با دنیای پویای علم و فناوری، ضعف مفرط پایگاه های اطلاع رسانی و مانند آن است.

ضعف نیروی انسانی

در این خصوص می توان به کمبود تعداد محققان، تساهل و کم کاری در ابداع و تولید دانش و تحمل نکردن مشکلات برای نیل به نتیجه تحقیق، سطح نازل دانش روز در میان محققان و پژوهشگران، ضعف جایگاه معنوی و اجتماعی محققان و موارد مشابه اشاره کرد. آن چه بیش از همه ضرورت آن احساس می شود و در روزگار ما در حکم کیمیاست، وجود جریانی فرهیخته، در دانشنا، آشنا به جایگاه پژوهش و معترف به ارزشمندی وجود محقق و پژوهشگر است که از قیود نظریه ها و آرا و دیدگاه های مسلط غربی در حوزه پژوهش هم زمان با شناخت کامل آن ها رهیده و عقلانیت جاری و ساری در فرهنگ و سنن و رسوم این ملت را به درستی بشناسد و دغدغه او حل مشکلات عدیده کشور با تکیه بر توان نیروهای بومی از طریق ارتقای جایگاه پژوهش و پژوهشگری باشد.

راه کارهای رفع موانع تحقیق و پژوهش پیرامون مسئله انطباق آموزش های مدرسه

نخست این که ما با توجه به عوامل بازدارنده اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تاریخی در ارتباط با پژوهش و پژوهشگری و آگاهی از مشکلات اساسی و بنیادین خود نباید در برنامه های اصلاحی به صورت ساده انگارانه برخورد کنیم و یا دچار خوش باوری شویم. با توجه به کمبود شدید محقق در جامعه، این ضرورت به شدت احساس می شود که باید از توان محققان فعلی استفاده کاملی بشود و در چنین شرایطی از هدر دادن توان نیروهای محقق از طریق تکرار پژوهش ها و موضوع های بیهوده و غیرمرتبط با نیاز جامعه بپرهیزیم.

مسأله بعدی ضرورت هماهنگی بین رشته های مختلف دانشگاهی در مسائل تحقیقاتی است که این امر منجر به پژوهش های تکمیلی خواهد شد. ضروری است که برنامه ریزی های آموزشی در جهت تربیت محقق در جامعه انجام شود. در این جا ذکر این نکته ضروری است که در کشور ما به رغم مشکلات بنیادینی که در زمینه اقتصادی و اجتماعی برای توسعه پژوهش و تحقیق وجود دارد جامعه ما از نیروهای بالقوه و پتانسیل های بالایی از نظر تحقیقی برخوردار است. در صورتی که از این نیروها استفاده های درست و دقیقی شود می توان گام های موثری در پیشبرد تحقیقات در کشور برداشت.

از دیگر پتانسیل های قوی تحقیقی و پژوهشی کشور حضور گسترده محققان ایرانی در خارج از کشور و در محافل تحقیقاتی جهان است که جذب این محققان دور از وطن و علاقه مند به بازگشت به ما در پیشبرد امر تحقیق و همتراز کردن تحقیقات ایرانی با پژوهش های جهانی کمک زیادی می کند.

جذب محققان چه آن ها که در داخل و چه آن ها که در خارج هستند کار ساده ای نیست و باید برای آن ها جاذبه هایی ایجاد کرد که با رغبت و رضایت خاطر جذب موسسات و سازمان های تحقیقاتی کشور شوند. این جاذبه ها عبارتند از:

ایجاد جاذبه های انتشاراتی و تحقیقاتی؛ یک محقق بیش از همه انتظار دارد که پس از زحماتی که در راه تحقیق کشیده است اثرش منتشر شود و ثمره تحقیقاتش را به صورت منتشر شده ببیند.

ایجاد جاذبه های اطلاعاتی برای محققان؛ یعنی با ایجاد و گسترش بانک های اطلاعاتی در موسسات تحقیقاتی، امکان گردآوری و تهیه داده های مورد نیاز پژوهش گران را فراهم کنیم. امکاناتی مانند به وجود آوردن کتابخانه های تخصصی و مناسب و نیز ارتباط گسترده با شبکه های اطلاعاتی از جمله اینترنت، ضروریات توسعه در امر پژوهش است.

رفع نیازهای معیشتی

بی تردید ایجاد جاذبه های اقتصادی در جهت رفع نیازهای معیشتی از مهم ترین مولفه های اساسی در گسترش فرهنگ پژوهشی در جامعه است. متاسفانه در کشور ما هنوز در بیشتر مراکز و موسسات تحقیقاتی حق تحقیق به ازای کارهای فکری بر اساس ساعت است نه ارزش کار. این در حالی است که اساسی ترین مرحله تحقیق زمانی است که محقق به ظاهر به کاری اشتغال ندارد، نشسته و فکر می کند. تصور کنید نتیجه کار اینشتین در مورد تئوری نسبیت که در ۲۴ صفحه ارائه شد، چنان چه قرار بود بر اساس تعداد صفحات نهایی مورد ارزشیابی قرار گیرد چند ساعت اضافه کار به اینشتین تعلق می گرفت؟! پس برای ارزشیابی کار تحقیقی، زمان سنجی کار درستی نیست بلکه باید بنا به ارزش و اهمیت تحقیق کار سنجیده شود و محقق از نظر مالی خیالش آسوده و دغدغه معیشتی و مالی نداشته باشد. ایجاد جاذبه های بین المللی؛ بسیاری از محققان ایرانی علاقه مند هستند که پژوهش های آن ها در مجامع تحقیقاتی و فرهنگی بین المللی مطرح شود و نظریات شان در چهار دیواری داخلی کشوری محصور نماند تا امکان بحث، جدل و کنکاش بیشتری درباره آن ها در سطح جهانی وجود داشته باشد. پس لازم است که موسسات تحقیقاتی با برنامه ریزی های صحیح نسبت به برقراری ارتباط و همکاری با سازمان های علمی، آموزشی و فرهنگی مانند "یونسکو" و سایر موسسات فرهنگی در جهان اقدام کنند که محققان کشور بتوانند در سطح بین المللی هم تحقیقات خود را مطرح نموده و با دنیای خارج ارتباط و تبادل نظر کنند و نیز حضور محققان ایرانی در نشست ها و همایش های معتبر بین المللی به سهولت امکان پذیر باشد.

منابع و ماخذ:

آذری، حجت. (۱۳۹۵). بررسی مسئله انطباق آموزش های مدرسه و پژوهش های مرتبط با آن، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.

امیری، رضا (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی پژوهش پیرامون انطباق آموزش های مدرسه. فصلنامه پژوهشی کشور، ۱(۴): ۴۸۹-۴۷۳.

بابایی، مهدی(۱۳۹۳). نگرش عمیق پیرامون نیازهای جامعه و رابطه با انطباق آموزش های مدرسه /اندیشه های نوین آموزشی، ۷(۱): ۶۴-۴۹.

باعدی، مریم. (۱۳۹۴). بررسی کارآمدی پژوهشی در رابطه با انطباق آموزش های مدرسه، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران بیرامی، محمد(۱۳۹۲). نگرش محقق گونه و بررسی و تحلیل انطباق آموزش های مدرسه، ۲(۳): ۵۶ - ۳۸ .

بهرامی، علیرضا.(۱۳۹۵). تحلیل مسائل مربوط به انطباق آموزش های مدرسه و نیازهای جامعه /راک، ۱۵(۵): ۹-۱.

تکلو، حسن.(۱۳۹۴). تأثیر آموزش های مربوط به مسائل انطباق آموزش های مدرسه بر جامعه. مجله آموزش و یادگیری، ۱(۱): ۵۹-۴۴.

جعفری، علیرضا؛ خلعتبری، جواد؛ تودار، سیدرسول و ابلفتحی، هادی.(۱۳۹۳). بررسی تأثیر یافته های نو پیرامون انطباق آموزش های مدرسه در آموزش، ۶(۱۸): ۱۶-۷.

آذر، عادل(۱۳۹۳). پژوهش و کاربرد آن در علوم مختلف، انتشارات سمت، تهران، چاپ سوم

بازرگان، ع (۱۳۷۶). روش های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه، تهران

حافظ-نیا، م، ر(۱۳۹۲). مقدمه ای بر روش تحقیق، انتشارات سمت، تهران، چاپ هشتم

خاکی، غ، ر(۱۳۹۵). روش تحقیق با رویکردی به پژوهش، کانون فرهنگی انتشارات داریت، تهران، چاپ دوم

دواس، دی، ای.(۱۳۹۳). پیمایش در تحقیقات اجتماعی، (نائینی، ه، مترجم) تهران: نشر نی

ساروخانی، ب (۱۳۹۲). روشهای تحقیق در علوم اجتماعی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اقتصادی، تهران، چاپ هشتم

سرمد، زهره و دیگران(۱۳۹۵). روش های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه، تهران، چاپ دوم

, A.C., & Woodward, W. ۲۰۱۴ Statistical Analysis Quick Reference Guidebook, Sage.

Keppel, G. & Wickens, T.D ۲۰۱۵ Design and Analysis: A Researcher's Handbook 4th Ed.), Pearson Prentice Hall.

D, Dulberg CS, Wells GA. Statistical power, sample size, and their reporting in randomized controlled trials. JAMA. ۱۹۹۴; ۲۷۲: ۱۲۴-۱۲۲

, D. and McCabe, G ۲۰۱۳ Introduction to the Practice of Statistics, Fourth Edition, New ork: WH Freeman & Co.

, leo. .m et al ۲۰۱۰ Conceptualization and scale development, European Journal of Marketing, ۳۹ (September), ۱۲۴۴-۱۲۹۰

